Normering 2026-2027

Verantwoording normering Drempelonderzoek

Jaarlijkse bijlage bij deel 3 van de handleiding Drempelonderzoek 7e versie

Normering 2026-2027

Verantwoording normering Drempelonderzoek 7e versie

In de handleiding van het Drempelonderzoek 7e versie 2023 staan de startnormeringen beschreven van groep 8 en eind groep 7. In deze bijlage beschrijven we de achtergrond van de normering groep 8 met de onderzoeksgegevens van 2015-2023 en de achtergrond van de normering eind groep 7 met de onderzoeksgegevens van 2020-2023. Deze normeringen worden gebruikt in het schooljaar 2026-2027. Het is een aanvulling op de handleiding van het Drempelonderzoek 7e versie.

Periodiek wordt de normering van het Drempelonderzoek opnieuw berekend aan de hand van nieuwe gegevens, hiervoor zetten we elk jaar een onderzoek naar de schooladviezen uit. We berekenen onder andere de DQ-schalen, het Drempeladvies en de IV-schaal over de gegevens van de laatste schooljaren. Zo blijft het advies actueel en zijn we in staat om verschuivingen die over langere tijd plaatsvinden te volgen.

In deze bijlage gaan we in op hoe we zijn gekomen aan de verzameling van onderzoeksgegevens van groep 8 in de periode 2015-2023 en eind groep 7 in de periode 2020-2023. Daarnaast laten we de normgroep en representativiteit zien van de DQ-schalen, net als de normgroep en representativiteit voor de adviesnormering. Tot slot geven we ook informatie over de referentieniveaus.

We beginnen met de verantwoording van de normering van groep 8, daarna eind groep 7 en tot slot de referentieniveaus.

Inhoud

Normering groep 8 2026-2027

1 Wijze van verzamelen van gegevens groep 8 2015-2023

Het gestapelde normeringsbestand bestaat uit gegevens van meerdere jaren van onderzoek. We laten eerst zien welke gegevens we verzamelen en vertellen dan per jaar op welke wijze het verzamelen is gebeurd. Tenslotte geven we een overzicht van de verzamelde gegevens.

1.1 Om welke gegevens gaat het?

Voor de gestapelde normering verzamelen we jaarlijks de volgende gegevens van hele groepen 8 die het Drempelonderzoek maken:

- Periode (maanden) van afname: september, oktober, november, december, januari, februari
- Soort school: bao/sbo
- School naam
- Plaatsnaam school
- Klas
- Geboortedatum
- Voornaam
- Achternaam
- Ruwe score 90B (aantal goede antwoorden)
- Ruwe score Taalverzorging (aantal goede antwoorden)
- Ruwe score Woordenschat (aantal goede antwoorden)
- Ruwe score Begrijpend Lezen (aantal goede antwoorden)
- Ruwe score Rekenen (aantal goede antwoorden)
- Gender M/V
- Bao weging (leerlinggewicht)
- Advies school
- Email contactpersoon

Bij binnenkomst van de opgevraagde informatie anonimiseren we direct de gegevens, in het normeringsbestand staan dus geen persoonsgegevens.

Uitzondering op de bovenstaande gegevens is het onderzoek jaar 2015-2016. In dat jaar is er ook itemonderzoek gedaan en hebben we naast bovenstaande gegevens ook alle antwoordgegevens opgevraagd en verwerkt. We hebben toen de antwoordbladen van de leerlingen naar ons toegestuurd gekregen, waarna wij per item registreerden welke er goed of fout gemaakt werden. In dat jaar is er ook gevraagd naar thuistaal als variabele, welke lastig bleek om te verzamelen en te verwerken (vooral bij meertaligheid), in de opvolgende jaren hebben we dit niet meer gedaan.

1.2 Verzamelen van gegevens in 2015-2016

Het verzamelen van de gegevens 2015-2016 staat uitgebreid beschreven in de handleiding. We hebben in juni 2015 eerst 450 scholen benaderd die ooit het Drempelonderzoek gebruikten maar dat inmiddels niet meer deden. Deze groep hebben we aangevuld met 745 scholen die we vanuit de CBS scholenlijst haalden. Uit deze lijst met basisscholen kozen we per provincie willekeurig, maar systematisch scholen uit de lijst. We kozen per provincie uit de lijst elke vierde, vijfde, tiende

school afhankelijk van de hoeveelheid scholen per provincie en het aantal dat we nodig hadden om tot een voldoende aantal scholen per provincie te krijgen. De CBS lijst levert geen contactgegevens maar wel websites. Op die websites zochten we naar het e-mailadres van de school, maar liever die van de directeur, ib-er of leerkracht in groep 8. Omdat er scholen zijn die niet het e-mailadres vrijgeven hebben we veel meer dan de 745 scholen opgezocht.

Uit deze bevraagde groep scholen is het gelukt om onderzoeksgroepen samen te stellen voor de normeringsperiodes september-oktober (sepokt) en voor november-december (novdec). Om de groep voor januari-februari op sterkte te krijgen zijn in november/december 2015 nog 82 scholen benaderd die het Drempelonderzoek normaliter in de maanden januari of februari op de kalender hebben staan. Aan deze scholen werd gevraagd om naast het Drempelonderzoek (5e versie) ook de nieuwe items uit de vernieuwde versie te maken.

In totaal hebben we 1277 scholen bevraagd, uiteindelijk deden 78 scholen mee (6% van wat we bevraagd hebben).

De verdeling per periode was als volgt: 22 scholen deden mee in september/oktober, 30 scholen in november/december en 26 scholen in januari/februari. Naast landelijke verdeling is het ook gelukt om per normeringsperiode voldoende deelname te realiseren. Aandachtpunt waren de sbo-scholen die voornamelijk in januari-februari toetsen. In totaal werden de toetsen door 1.981 leerlingen gemaakt. Hiervan zijn slechts 13 leerlingen verwijderd omdat ze een of meer toetsen niet maakten. Het totaal aantal leerlingen van de normeringsgroep 2015-2016 bedraagt 1.968, dit is voor zowel de DQ-normering als de adviesnormering.

1.3 Verzamelen van gegevens in 2016-2017

Ook in dit schooljaar was de 7e versie nog niet gepubliceerd en dit is dus ook een onderzoekjaar. Voor dit onderzoek zijn dezelfde scholen als in 2015-2016 bevraagd om mee te doen. We vroegen dezelfde (78) scholen de toets opnieuw in de nieuwe groep 8 af te nemen. 59 scholen gaven gehoor aan ons verzoek met als resultaat 1.463 aanvullende leerlingen. Doordat het dezelfde groep scholen betrof waren ook hier de sbo-scholen een aandachtspunt. In dit jaar zijn 20 leerlingen verwijderd, waarmee de uiteindelijke toename 1.443 leerlingen betrof. De normeringsgroep 2015-2017 groeide aan tot 3.411 leerlingen voor zowel DQ- als de adviesnormering.

1.4 Verzamelen van gegevens in 2017-2018

Inmiddels was de eerste positieve COTAN beoordeling op de 7e versie een feit en werd de handleiding van de 7e versie gepubliceerd. In de zomer van 2017 kregen rond 2500 van onze actieve gebruikers de nieuwe handleiding (zonder kosten) toegestuurd. Vanaf dit jaar konden scholen kiezen of ze de 5e versie of de 7e versie van het Drempelonderzoek afnamen. De meesten stapten over op de 7e versie, alleen deze scholen zijn bevraagd.

We nemen (elk jaar) de moeite om zoveel mogelijk scholen waar het Drempelonderzoek door de gehele groep schoolverlaters wordt gemaakt te vragen naar de adviezen. We doen dit om het aantal leerlingen in onze leerweggroepen en normeringsperioden zo groot mogelijk te maken.

Het totale normeringsbestand voor het schooljaar 2018-2019 bestond uit de optelling van 3.411 leerlingen uit de schooljaren 2015-2017 en 12.633 leerlingen uit 2017-2018, dus in totaal 16.044 leerlingen voor de DQ-normering. We krijgen niet van alle bevraagde scholen de schooladviezen, van 6.249 leerlingen ontvingen we de schoolverlatersadviezen die de scholen gaven. Vanaf dit jaar spreken we dus van een totaal normeringsgroep voor de DQ-normering en een subnormeringsgroep voor de adviesnormering.

1.5 Verzamelen van gegevens in 2018-2019

Voor 2018-2019 hebben we dezelfde werkwijze toegepast als bij 2017-2018. De meeste gebruikers van het Drempelonderzoek hebben in dit jaar de 7e versie afgenomen, alleen deze scholen zijn bevraagd. In dit jaar groeide het bestand voor de DQ-normering met 12.925 leerlingen van scholen waar het Drempelonderzoek door de gehele groep 8 werd gemaakt. Na het bevragen van deze scholen ontvingen we van 8.144 leerlingen het schooladvies. Het totale normeringsbestand voor het schooljaar 2019-2020 bestond uit 28.969 leerlingen voor de DQ-normering en 17.804 leerlingen voor de adviesnormering.

1.6 Verzamelen van gegevens in 2019-2020

In het schooljaar 2019-2020 hebben we dezelfde werkwijze toegepast als bij 2017-2019. Op een enkele school na hebben alle gebruikers van het Drempelonderzoek in dit jaar de 7e versie afgenomen en deze scholen zijn bevraagd. In dit jaar groeide het bestand voor de DQ-normering met 12.298 leerlingen van scholen waar het Drempelonderzoek door de gehele groep 8 werd gemaakt. Na het bevragen van deze scholen ontvingen we van 7.368 leerlingen het schooladvies. We zijn dankbaar voor het ontvangen van zoveel adviesgegevens, zeker ondanks de onzekere tijd van het Coronavirus en het sluiten van scholen in de maanden maart-juni. Het totaal normeringsbestand voor het schooljaar 2020-2021 bestond uit 41.267 leerlingen voor de DQ-normering waarvan 25.172 leerlingen opgenomen konden worden in de adviesnormering.

1.7 Verzamelen van gegevens in 2020-2021

Ook in schooljaar 2020-2021 hebben we dezelfde werkwijze toegepast als bij de schooljaren 2017-2018, 2018-2019 en 2019-2020. Alle gebruikers van het Drempelonderzoek hebben de 7e versie afgenomen en deze scholen met hele groepen zijn bevraagd. In dit jaar groeide het bestand voor de DQ-normering met 11.889 leerlingen van scholen waar het Drempelonderzoek door de gehele groep 8 werd gemaakt. Na het bevragen van deze scholen ontvingen we van 5.115 leerlingen het schooladvies. We zijn dankbaar voor het ontvangen van zoveel adviesgegevens, zeker ondanks de onzekere tijd van het Coronavirus en het sluiten van scholen in de maanden december-maart. Het totaal normeringsbestand voor het schooljaar 2021-2022 bestond uit 53.156 leerlingen voor de DQ-normering waarvan 30.287 leerlingen opgenomen konden worden in de adviesnormering.

1.8 Verzamelen van gegevens in 2021-2022

In het schooljaar 2021-2022 zijn er geen wijzigingen geweest in de manier waarop we de gegevens verzameld hebben. We hebben alle scholen bevraagd die het Drempelonderzoek met de gehele groep hebben gemaakt. Voor het DQ-bestand groeide dit jaar het aantal met 11.940 leerlingen. Na het bevragen van de scholen ontvingen we van 6.438 leerlingen ook het schooladvies. Het totaal normeringsbestand voor het schooljaar 2022-2023 bestaat uit 65.096 leerlingen voor de DQ-normering waarvan 36.725 leerlingen opgenomen konden worden in de adviesnormering.

1.9 Verzamelen van gegevens in 2022-2023

In het afgelopen schooljaar zijn er geen wijzigingen geweest in de manier waarop we de gegevens verzameld hebben. We hebben alle scholen bevraagd die het Drempelonderzoek met de gehele groep hebben gemaakt. Voor het DQ-bestand groeide dit jaar het aantal met 10.894 leerlingen. Na het bevragen van de scholen ontvingen we van 5.571 leerlingen ook het schooladvies. Het totaal normeringsbestand voor het schooljaar 2022-2023 bestaat uit 75.990 leerlingen voor de DQ-normering waarvan 42.296 leerlingen opgenomen konden worden in de adviesnormering

1.10 Overzicht verzamelen van gegevens voor berekening normering voor schooljaar 2026-2027

Het kost tijd om na een instrumentvernieuwing een uitgebreid normeringsbestand op te bouwen. Voor het schooljaar 2026-2027 hebben we besloten om de eerste twee onderzoekjaren te behouden en er ook vanwege Corona geen jaren tussenuit te halen. We werken met een achtjarig bestand, van 2015-2023. Hieronder in het kort het overzicht van het verzamelen van de gegevens.

- In het schooljaar 2015-2016 werd zowel de DQ-normering als de adviesnormering berekend met 1.968 leerlingen afkomstig van 78 scholen. We benaderden in deze onderzoeksfase 1.277 scholen zoals beschreven staat op bladzijde 52 van de handleiding.
- Dezelfde 78 scholen vroegen we in het schooljaar 2016-2017 om onze toets nogmaals te maken en we kregen de gegevens van 59 scholen binnen waarbij ons onderzoeksbestand aangroeide tot 3.411 leerlingen voor zowel de DQ- als de adviesnormering (dus een toename van 1.443 leerlingen).
- In het schooljaar 2017-2018 hebben we alle gebruikers van Drempelonderzoek de handleiding van de 7e versie toegestuurd. Ons bestand groeide met 12.633 leerlingen van scholen waar het Drempelonderzoek door de gehele schoolverlatersgroep gemaakt werd. Al deze scholen werden bevraagd om per leerling het advies van de school te geven. Van 6.249 leerlingen kregen we het schoolverlatersadvies dat de scholen gaven.
- In het schooljaar 2018-2019 groeide ons bestand met 12.925 leerlingen van scholen waar het Drempelonderzoek door de gehele schoolverlatersgroep gemaakt werd en waarvan we met medewerking van honderden scholen van 8.144 leerlingen ook het schooladvies kregen.
- In schooljaar 2019-2020 groeide het normeringsbestand met 12.298 leerlingen van scholen waar het Drempelonderzoek door de gehele schoolverlatersgroep gemaakt werd en met medewerking van vele scholen kregen we van 7.368 leerlingen ook het schooladvies.
- In schooljaar 2020-2021 groeide het normeringsbestand met 11.889 leerlingen van scholen waar het Drempelonderzoek door de gehele schoolverlatersgroep gemaakt werd en met medewerking van vele scholen kregen we van 5.115 leerlingen ook het schooladvies.
- In schooljaar 2021-2022 groeide het normeringsbestand met 11.940 leerlingen van scholen waar het Drempelonderzoek door de gehele schoolverlatersgroep gemaakt werd en met medewerking van vele scholen kregen we van 6.438 leerlingen ook het schooladvies.
- In schooljaar 2022-2023 groeide het normeringsbestand met 10.894 leerlingen van scholen waar het Drempelonderzoek door de gehele schoolverlatersgroep gemaakt werd en met medewerking van vele scholen kregen we van 5.571 leerlingen ook het schooladvies.

Tabel 1 geeft een overzicht van bovenstaande getallen.

	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023	Totaal
DQ-normering	1.968	1.443	12.633	12.925	12.298	11.889	11.940	10.894	75.990
Adviesnormering			6.249	8.144	7.368	5.115	6.438	5.571	42.296
Totaal volledige bestand	1.968	3.411	16.044	28.969	41.267	53.156	65.096	75.990	

We hebben besloten om alle jaren te gebruiken en komen zo op: twee onderzoekjaren en 6 reguliere gebruiksjaren. We gebruiken het volledige bestand van 75.990 leerlingen voor het opstellen van de DQ-schalen in de normeringsperiode september-oktober (sep-okt), november-december (nov-dec) en januari-februari (jan-feb). Voor het opstellen van de adviesnormering voor de hierboven beschreven periodes bestaat het onderzoekbestand uit 42.296 leerlingen.

2 Verantwoording DQ-schalen groep 8

We geven eerst inzicht in de omvang en representativiteit van de normgroep voor de DQ-schalen. Daarna laten we zien wat de gemiddelden zijn per domein.

2.1 Ongewogen aantallen

De leerlingen in het DQ-bestand zijn zoals aangegeven in Tabel 2.1 verdeeld over de normeringsperioden.

Tabel 2.1 Aantal leerlingen per periode (ongewogen)

Soort	sep-okt	nov-dec	jan-feb	Totaal
bao	38.160	29.907	1.723	69.790
sbo	2.035	3.745	420	6.200
Totaal	40.195	33.652	2.143	75.990

2.2 Regioverdeling ongewogen

In Tabel 2.2 wordt de regiospreiding weergegeven van de bao-leerlingen. We onderscheiden zoals het CBS aangeeft de regio's

- Noord Groningen, Friesland en Drenthe.
- Oost Overijssel, Gelderland en Flevoland.
- West Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht en Zeeland.
- Zuid Noord-Brabant en Limburg.

Tabel 2.2 Aantal bao-leerlingen per regio (ongewogen)

	Aantallen			Percentages			Totaal		Landelijk CBS
Periode	sep-okt	nov-dec	jan-feb	sep-okt	nov-dec	jan-feb	aantal	%	2021-2022
Noord	282	793	107	0,7	2,7	6,2	1.182	2	9,7
Oost	3.346	1.606	114	8,8	5,4	6,6	5.066	7	22,2
West	28.444	18.277	1.114	74,5	61,1	64,7	47.835	69	48,6
Zuid	6.088	9.231	388	16,0	30,9	22,5	15.707	23	19,4
Totaal bao	38.160	29.907	1.723	100	100	100	69.790	100	100

De getallen in Tabel 2.2 laten zien dat in de spreiding dat met name de Regio Noord een lage vertegenwoordiging heeft. De normeringgroep voor 2015-2016 bestond uit leerlingen van 78 scholen die op onderzoekbasis (zonder kosten) het Drempelonderzoek maakten en buiten onze klantenkring vielen. Deze groep (1968, 78 scholen) was in grote mate landelijk representatief (zie handleiding pagina 52). Deze groep groeide in 2017 aan tot 3.411 leerlingen, afkomstig van 59 scholen uit de groep van 78 scholen in het voorgaande jaar. De aanvulling tot 69.790 (ongewogen) bao leerlingen uit vier schooljaren 2017 tot en met 2023 weerspiegelt het gebruik van het Drempelonderzoek in hele groepen 8 in Nederland. Regio Noord en Oost zijn ondervertegenwoordigd, regio West laat oververtegenwoordiging zien. Er wordt in Noord en in Oost wel getoetst met het Drempelonderzoek, maar in steeds grotere mate met het meten van leerachterstanden als doel. Niet alle leerlingen in een klas of school maken dan het Drempelonderzoek zodat de gegevens niet bruikbaar zijn voor normering. Voor de normering gebruiken wij immers alleen hele schoolverlatersgroepen. We verzamelen gegevens van alle leerlingen die het Drempelonderzoek in een hele groep 8 maakten.

We trekken de regioverdeling enigszins recht als we de bao-leerlingen in Noord en Oost dubbel tellen en de leerlingen uit West halveren, zie Tabel 2.3. Het effect van deze extra weging is zeer gering. In Tabel 5 wordt een verschiltabel gepresenteerd waarbij het effect op de gemiddelde scores per onderdeel van een weging Noord en Oost keer twee zichtbaar wordt. Om de landelijke percentages zoals het CBS deze geeft te benaderen, zijn voor de normering van 2026-2027 van de bao-leerlingen Noord en Oost dubbel geteld (2xNO) en de bao-leerlingen West gehalveerd (W/2). Het effect van deze weging wordt getoond in Tabel 2.4.

Tabel 2.3 Aantal bao-leerlingen per regio na 2xNO-W/2

	Aantallen			Percentages			Totaal		Landelijk CBS
Periode	sepokt	novdec	janfeb	sepokt	novdec	janfeb	aantal	%	2021-2022
Noord	564	1.586	214	2	7	15	2.364	5	9,7
Oost	6.692	3.212	228	24	14	16	10.132	19	22,2
West	14.222	9.139	557	52	39	40	23.918	46	48,6
Zuid	6.088	9.231	388	22	40	28	15.707	30	19,4
Totaal bao	27.566	23.168	1.387	100	100	100	52.121	100	100

Tabel 2.4 Verschil in gemiddelde ongewogen – gewogen 2xNO-W/2.

	Alle periodes	Sep-okt	Nov-dec	Jan-feb
Technisch lezen	0,16	0,30	0,10	-0,68
Taalverzorging	0,08	0,14	0,02	0,20
Woordenschat	-0,09	-0,14	0,01	-0,30
Begrijpend lezen	-0,04	-0,06	0,01	-0,17
Rekenen	0,07	0,12	0,06	0,17

2.3 Leerlingverhouding bao-sbo

Het Drempelonderzoek normering groep 8 geeft een advies dat loopt van praktijkonderwijs tot vwo. Het is hierdoor ook geschikt voor gebruik op sbo-scholen. In voorgaande jaren was een leerling verhouding bao-sbo van 95% - 5% standaard. Het aantal sbo-leerlingen daalt echter gestaag. Hierdoor bekijken we jaarlijks de leerling verhouding bao-sbo. In schooljaar 2018-2019 (CBS) was het percentage 11-jarige sbo-leerlingen 3,8%, in het schooljaar 2019-2020 bleek dit 4%. Ook voor het schooljaar 2021-2022 (CBS) was het percentage 11-jarige sbo-leerlingen 4%. Voor het normeringsbestand 2015-2023 houden we de weging 4% aan.

Voor het DQ-bestand bepalen we de factor van sbo-leerlingen na de regioweging 2xNO-W/2 van de bao-leerlingen (zie tabel 4). Om het aantal sbo-leerling per periode te reduceren tot 4% van de totale groep maken we gebruik van factoren: in sep-okt met factor .564, in nov-dec met factor .258 en in jan-feb met factor .138. In de periode sep-okt telt een sbo-leerling voor 56,4% mee in het totaal. In de periode na de kerstvakantie wordt het Drempelonderzoek vaker gebruikt door sbo-scholen die liefst zo lang mogelijk de tijd nemen om het niveau van de leerling te verhogen. Vandaar de lage factor in de telling. Tabel 2.5 toont het resulterende (gewogen) normeringsbestand.

Tabel 2.5 Verhouding bao-sbo leerlingen per periode (na regioweging en met sbo-factor)

	sep-okt	%	nov-dec	%	jan-feb	%	Totaal	%
bao	27.566	96,0	23.168	96	1.387	96	52.121	96
sbo	1.149	4	965	4	58	4	2.172	4
Totaal	28.715		24.133		1.445		54.293	gewogen

2.4 Bekostigingsweging

Omdat we deze gegevens alleen krijgen als de school besluit om de schoolverlatersadviezen met ons te delen, zijn deze gegevens voor de DQ-berekening niet beschikbaar. Om een indruk te krijgen verwijzen we naar de adviesnormering.

2.5 Verdeling man-vrouw

Tabel 2.6 laat de verdeling man-vrouw zien in het bestand voor schooljaar 2026-2027. We kregen in de periode 2015-2023 de man-vrouw gegevens van leerlingen waar we ook het schoolverlatersadvies van kregen. Het geslacht van 15.247 leerlingen (gewogen) is hierdoor onbekend. Doordat alle leerlingen binnen groep acht de toetsen maakten, ligt de man-vrouw verdeling dicht tegen de landelijke cijfers van leerlingen van 11 jaar CBS 2021-2022 aan.

Tabel 2.6 Verdeling per geslacht van leerlingen waarvan dit bekend is (gewogen)

	Aantal	Procent	CBS 21-22
Man	19.737	50,5	50,3
Vrouw	19.309	49,5	49,7
Totaal	39.046	100,0	100,0

2.6 Variabele verstedelijking

Er kan en mag niet gevraagd worden naar verdelingen op grond van etniciteit. Scholen registeren deze gegevens niet. De variabele verstedelijking geeft mogelijk enig inzicht in verschillen op gebied van sociaaleconomische status. In Tabel 2.7 wordt de verdeling naar gemeentegrootte gepresenteerd zoals deze door CBS wordt verzameld. Tabel 2.8 geeft de representativiteit uitgesplitst naar periode van afname.

Tabel 2.7 Verdeling naar gemeentegrootte (gewogen)

Gemeenten	Totaal	%	CBS 2022
4 grote	7.364	13,6	14
>100.000	12.289	22,6	24
Rest	34.640	63,8	62
Totaal	54.293	100,0	100

Tabel 2.8 De representativiteit uitgesplitst naar normeringsperiode aantallen en procenten (gewogen)

Gemeenten	sepokt	novdec	janfeb	sepokt	novdec	janfeb
4 grote	5.199	2.083	82	18,1	8,6	5,7
>100.000	5.676	6.300	313	19,8	26,1	21,7
Rest	17.839	15.750	1050	62,1	65,3	72,7
Totaal	28.715	24.133	1.445	100	100	100

De totale gewogen groep is in grote mate landelijk representatief. Scholen in de 4-grote gemeenten vallen onder een groter bestuur of samenwerkingsverband waarbij onderlinge afspraken zijn gemaakt voor het afnemen van het Drempelonderzoek in hele groepen. Omdat grote samenwerkingsverbanden graag vroegtijdig leerachterstandsgegevens verzamelen in verband met het later afnemen van intelligentieonderzoeken, wordt er in grote steden voornamelijk getoetst voor of direct na de herfstvakantie.

2.7 Gemiddelden per domein

Na de weging is er ter controle gekeken naar het gemiddeld aantal goedscores van de domeinen technisch lezen (90B), taalverzorging (TV), woordenschat (WS), begrijpend lezen (BL) en rekenen (RK) over de drie normeringsperioden. Continue normering is mogelijk als deze waarde per periode oploopt. Tabel 2.9 geeft een overzicht. Gemiddeld gaan de leerlingen in de eerste maanden van groep 8 vooruit. Uit deze gegevens blijkt dat continue normering mogelijk is.

Tabel 2.9 Gemiddelden per domein per normeringsperiode

Periode	90B	TV	WS	BL	RK
september-oktober	93,5	29,4	26,0	32,3	45,8
november-december	94,5	30,0	26,3	32,5	47,0
januari-februari	97,5	31,5	27,1	33,3	48,5
Aantal items	140	47	36	40	65

3 Berekenen van de DQ-schalen groep 8

3.1 Didactisch Quotiënt

De berekening van de DQ-schalen blijft zoals besproken in de handleiding op bladzijde 57-59. Met het groter worden van de normeringsgroep blijken de resulterende DQ-schalen heel stabiel. We geven de nieuwe getallen hieronder.

In Tabel 3.1 wordt vermeld welke factoren gebruikt worden voor de verschillende toetsen. De parameters (P) zijn genummerd naar de volgorde waarin ze uit de regressieberekening kwamen. Af te lezen is dat bijvoorbeeld voor het onderdeel rekenen de genormeerde score als volgt wordt berekend:

z' = P1 + P2*x3 + P3*x + P4*x2 + P5*y + P6*xy

Tabel 3.1 Gebruikte factoren en volgorde in de fitberekening 2015-2023

Factor	TL	TV	WS	BL	RK
Constante	P1	P1	P1	P1	P1
x	P2	P2	P2	P2	P3
x2	P3	P4		P3	P4
x3	P4	P3	P3	P4	P2
y	P5	P5	P9	P5	P5
y2		P7		P6	
xy3		P8			
x2y	P7		P4		
xy2	P6				
x2y2	P8			P7	
x2y3			P5		
y3	P9				
xy		P6	P8		P6
x3y2			P7		
x3y	P10		P6	P8	
x3y3	P11				
R	0,999	0,999	0,999	0,996	0,996
R2	0,997	0,998	0,997	0,992	0,992

Het model kan de verdeling van de ruwe scores goed normaliseren, ongeacht het moment van afname. Het kwadraat van de multiple correlatie tussen de geschatte z-waarde op grond van het model met de berekende waarde uit de methode Blom varieert van .992 tot .998 met een gemiddelde waarde van .995 over de vijf toetsen.

3.2 Betrouwbaarheid DQ-schaal

Op basis van een weging per toets wordt een gewogen gemiddelde opgesteld, de QGM. De betrouwbaarheid van dit samengestelde gemiddelde (Tabel 3.4) is berekend met de gegevens getoond in Tabel 3.2 en Tabel 3.3.

De Coëfficiënten Cronbach's alfa in Tabel 3.2 zijn berekend via itemonderzoek in het schooljaar 2015-2016.

Tabel 3.2 Gebruikte Cronbach's alfa en wegingsfactor

Toetsonderdeel	alfa	N Items	Wegingsfactor	Wegingsfactor Zonder ws
Taalverzorging	0,89	47	0,21	0,25
Woordenschat	0,83	36	0,22	
Begrijpend lezen	0,84	40	0,22	0,35
Rekenen	0,94	65	0,35	0,40

Tabel 3.3 Kenmerken DQ-schaal met en zonder woordenschat

DQ-schaal	QGM	minWS
N	54.292	54.292
Gemiddelde	100,35	100,43
Std. Deviatie	12,63	12,91
Variantie	159,46	166,53
Scheefheid	-0,15	-0,18
Kurtosis	-0,45	-0,47

In Tabel 3.4 wordt de betrouwbaarheid op basis van Cronbach's alfa en de meetfout getoond voor de DQ-schaal met en zonder woordenschat.

Tabel 3.4 Betrouwbaarheid samengestelde DQ-schaal

	Alfa	Std. Deviatie	Meetfout
QGM	0,959	12,63	2,55
QGM minWS	0,956	12,91	2,71

Met een alfa van .96 blijkt de samengestelde DQ-schaal in hoge mate betrouwbaar.
De standaardmeetfout is ook berekend per normeringsperiode. Tabel 3.5 geeft een overzicht.

Tabel 3.5- Betrouwbaarheid DQ-schaal per periode

Periode	alfa	Std	Meetfout DQ
sep-okt	0,960	12,61	2,51
nov-dec	0,962	12,64	2,48
jan-feb	0,959	12,74	2,58

4 Adviesnormering groep 8

Ook voor de adviesnormering geven we eerst inzicht in de grootte en representativiteit van de normgroep. Daarnaast geven we aanvullende informatie met betrekking tot de schooladviezen.

4.1 Aantallen ongewogen adviesnormering

Van 42.296 leerlingen (uit het totale onderzoekbestand van 75.990 leerlingen) zijn ook de schoolverlatersadviezen verkregen. Tabel 4.1 geeft de verdeling over de perioden.

Tabel 4.1 Leerlingen in het adviesbestand per periode (ongewogen)

Per periode	sep-okt	nov-dec	jan-feb	Totaal
Bao	20.365	17.210	1.411	38.986
Sbo	1.068	1.860	382	3.310
Totaal	21.433	19.070	1.793	42.296

4.2 Regioverdeling adviesnormering ongewogen

Omdat we de bao-leerlingen in de regio's Noord en Oost dubbel tellen en West halveren wordt het bestand groot zoals getoond in tabel 19. In tabel 4.2 staan de ongewogen aantallen bao-leerlingen per regio, per periode.

Tabel 4.2 Bao-leerlingen in het adviesbestand per periode zonder weging

Per periode	sep-okt	nov-dec	jan-feb	Totaal
Noord	253	628	94	975
Oost	1.768	962	96	2.826
West	14.753	10.421	879	26.053
Zuid	3.591	5.199	342	9.132
Totaal	20.365	17.210	1.411	38.986

4.3 Leerlingverhouding bao-sbo

Om de gewenste verhouding bao-sbo-leerlingen te krijgen (zie de 4% verhouding reeds genoemd bij de DQ-schaal), is een factor van .586 nodig bij de periode sep-okt, van .304 bij nov-dec en .127 bij jan-feb. Tabel 4.3 geeft het resultaat van de weging.

Tabel 4.3 Verhouding bao-sbo leerlingen per periode (gewogen 2xNO-W/2 en sbo-factor)

	sep-okt	%	nov-dec	%	jan-feb	%	Totaal	%
Bao	15.010	96	13.590	96	1.162	96	29.762	96
Sbo	625	4	566	4	48	4	1.239	4
Totaal	15.635	100	14.156	100	1.210	100	31.001	100

De wegingsverhoudingen bao-sbo en Noord Oost 2x – West /2 wordt gebruikt in alle volgende tabellen.

4.4 Regioverdeling na weging

Tabel 4.4 toont de regioverdeling na weging uitgesplitst per normeringsperiode en totaal.

Tabel 4.4 Verdeling over de regio (gewogen)

	sep-okt	%	nov-dec	%	jan-feb	%	Totaal	%	landelijk CBS
Noord	506	3	1.256	9	198	16	1.960	6	10
Oost	3.536	23	2.032	14	192	16	5.760	19	22
West	7.941	51	5.565	39	467	39	13.973	45	48
Zuid	3.652	23	5.303	37	353	29	9.308	30	20
totaal	15.635	100	14.156	100	1.210	100	31.001	100	100

Ook in het adviesbestand, dat een deelbestand is van het DQ-bestand, is er sprake van een ondervertegenwoordiging in de regio's Noord en Oost en oververtegenwoordiging van West. Ook hier hebben we onderzocht wat het effect is op de gemiddelde score per toets als gewogen wordt met de maximaal toelaatbare factor 2. Tabel 4.5 geeft de verschiltabel tussen niet wegen en wel wegen op het gemiddelde per toets.

Tabel 4.5 Verschil in gemiddelde zonder en met dubbeltelling van bao-leerlingen de regio's Noord en Oost – halvering van West

	Gemiddelden ongewogen			Gemiddelden gewogen			Verschil		
	sep-okt	nov-dec	jan-feb	sep-okt	nov-dec	jan-feb	sep-okt	nov-dec	jan-feb
Technisch lezen	95,19	96,21	98,77	94,84	96,08	99,86	0,35	0,13	-1,09
Taalverzorging	30,26	30,81	32,69	30,14	30,73	32,69	0,12	0,08	0
Woordenschat	26,13	26,75	27,43	26,29	26,65	27,78	-0,16	0,1	-0,35
Begrijpend lezen	32,64	33,09	33,80	32,70	32,98	34,01	-0,06	0,11	-0,21
Rekenen	47,29	48,47	50,25	47,13	48,31	50,46	0,16	0,16	-0,21

De verschillen zijn klein.

4.5 Bekostigingsweging

We vragen basisscholen ook naar de bekostigingsweging. Leerlingen in het sbo hebben de weging niet. Vanaf 1 augustus 2006 was de bekostiging van leerlingen in het basisonderwijs mede afhankelijk van een weging gebaseerd op de schoolopleiding van de ouders van de leerling. Sinds 1 augustus 2019 zijn scholen niet meer verplicht tot het registreren van de leerling gewichten. De bekendheid van de regeling is aan het vervagen, we ontvangen van steeds minder scholen deze gegevens. Wij blijven dit gegeven uitvragen omdat, wanneer dit wordt ingevuld, het een indicatie geeft van de achtergrond van de leerling.

Overzicht regeling bekostigingsweging

- Ouders hebben maximaal basisonderwijs genoten of (v)so-mlk, gewicht 1,2, bekostiging 2,2
- Ouders hebben maximaal onderwijs genoten op het voortgezet onderwijs in de leerwegen beneden theoretische leerweg (mavo) krijgen gewicht 0,3, bekostiging 1,3
- Overige bekosting 1,0.

Volgens CBS zijn er in het schooljaar 2018-2019 4.4% leerlingen met 1,3 bekostiging geweest en 4.4% leerlingen met 2,2 bekostiging. De bekostiging geldt niet in het speciaal basisonderwijs. Tabel 4.6 laat de percentages van leerlingen met bekostiging zien.

Tabel 4.6 Verdeling bekostigingsfactor in het basisonderwijs

Bekostiging	Totaal	%	sep-okt	nov-dec	jan-feb	Landelijk 2018-2019
1	22.262	90,4	11.023	10.529	710	91,2
1,3	1.128	4,6	574	523	32	4,4
2,2	1.248	5,1	634	578	37	4,4
N	24.638	100,0	12.231	11.630	779	100

Besloten is om op de bekostigingsfactor geen weging toe te passen. Het percentage leerlingen zonder extra bekostiging op basis van de opleiding van de ouders is iets lager en leerlingen met bekostiging iets hoger dan het landelijk percentage. Het is mogelijk dat leerkrachten die de kolom niet invulden geen leerlingen met extra bekostiging in de klas hebben. Ook dit jaar kregen we van meerdere scholen terug dat er geen gegevens zijn geregistreerd en deze niet ingevuld kunnen worden. Steeds vaker moeten we extra uitleggen wat we bedoelen met bekostigingsweging.

4.6 Verdeling man-vrouw

Tabel 4.7 geeft de geslachtsverdeling aan, deze verdeling ligt dicht tegen de landelijke cijfers van leerlingen van 11 jaar CBS 2021-2022 aan.

Tabel 4.7 Verdeling per geslacht (gewogen)

	Aantal	%	Landelijk 2021-2022
Man	15.488	50,5	50,1
Vrouw	15.178	49,5	49,9
Totaal	30.666	100,0	100

4.7 Gemeentegrootte

Ook in de adviesgroep hebben we de verdeling op basis van gemeentegrootte onderzocht. In Tabel 4.8 staan de resulterende getallen.

Tabel 4.8 Verdeling naar gemeentegrootte (gewogen)

	Aantal leerlingen			Procenten					Landelijk
Gemeenten	sepokt	novdec	janfeb	sepokt	novdec	janfeb	Totaal	%	Landelijk 2021
4 grote	2.514	889	37	16,1	6,3	3,1	3.440	11	14
>100.000	2.897	3.372	288	18,5	23,8	23,8	6.557	21	24
Rest	10.224	9.895	885	65,4	69,9	73,1	21.004	68	62
Totaal	15.635	14.156	1.210	100	100	100	31.001	100	100

Ook in deze groep is de oververtegenwoordiging van de grote gemeenten in sep-okt zichtbaar, met **dezelfde** redenen als in de DQ-normeringsgroep.

4.8 Aanvullende gegevens met betrekking tot schooladviezen

De relatie tussen schooladvies en drempelscore in het normeringonderzoek 2015-2023 voor de 7e versie 2023 is gebaseerd op 31.001 leerlingen en komt uit op .89. Het Drempelonderzoek voorspelt het schoolverlatersadvies in hoge mate en de 7e versie voorspelt even goed als de 5e versie.

Maar een hoge correlatie betekent niet dat het advies van het Drempelonderzoek voor de basisschool in bijna alle gevallen maatgevend is. De didactische scores uit het Drempelonderzoek vormen een deel van de informatie waarop een schoolverlatersadvies wordt gebouwd. Het gaat bij advisering door de school niet alleen over de vraag in welke leerweg de leerling geacht wordt een diploma te kunnen halen. Het gaat ook en als het goed is in hoge mate over het te verwachten welbevinden van de leerling op de vervolgschool. Interesse, op de tenen kunnen en willen lopen, faalangst, motivatie en huiswerkgedrag spelen, niet in cijfers uitgedrukt, een rol. Daarbij komt dat de visie van de leerkracht, de kenmerken van de wijk of buurt waar de school zich bevindt en de verwachting van de ouders ook factoren zijn.

Daarnaast is de systematiek waarmee een advies van het Drempelonderzoek tot stand komt belangrijk. Deze is sterk gebaseerd op de naar ons teruggekoppelde adviezen die de basisschool geeft. Het blijkt dat twee leerlingen met exact dezelfde scores op de didactische onderdelen binnen het Drempelonderzoek van twee verschillende leerkrachten maar ook van een enkele leerkracht een verschillend advies kan krijgen. Wordt het advies bij de ene leerling havo, bij de volgende leerling kan de verwijzer (de leerkrachten van groep 8 en/of IB-er) met evenveel recht voor mavo (theoretische leerweg) kiezen.

Omdat een advies voor (bijvoorbeeld) havo betekent dat de leerling in deze leerweg zal moeten voldoen aan havo-eisen, wordt er binnen de advisering van het Drempelonderzoek geen verschil gemaakt tussen subgroepen (mannen of vrouwen, allochtonen of autochtonen).

Op basis van 47.638 leerlingen in het normeringsbestand 2010-2015 uit de 5e versie is de overlap tussen leerwegen berekend en vermeld in Tabel 4.9. In de tabel staan ook de overlapgegevens uit de 7e versie op basis van onderzoek in schooljaren 2015-2023, op basis van de 31.001 leerlingen voor de adviesnormering.

Tabel 4.9 Overlap in Drempelscores tussen leerwegen binnen de 5e en 7e versie Drempelonderzoek

Overgang leerweg	Percentage overlap 2010-2015 Versie 5	Percentage overlap 2015-2022 Versie 7	Percentage overlap 2015-2023 Versie 7
Praktijkonderwijs – basis	14	15	15
Basis – kader	24	22	22
Kader - theoretisch	22	22	22
Theoretisch - havo	22	20	20
Havo - vwo	21	19	19
N	47.638	38.908	31.001

De 19% als overlap tussen havo en vwo in kolom 2 laat zien dat 19% van de vwo-leerlingen lagere didactische scores hebben dan de 19% best-presterende havo-leerlingen.

Voor de advisering ligt onze verwijsgrens tussen praktijkonderwijs en de basisleerweg op ongeveer 11%. De grens tussen praktijkonderwijs en de basisleerweg is diffuus doordat veel leerlingen met een beschikking voor praktijkonderwijs toch instromen binnen de basisleerweg. Er

is dan vast administratief een weg voorbereid als de basisleerweg niet mogelijk blijkt. Naast didactische prestaties spelen ook gedragskenmerken een (soms dominante) rol bij verwijzing naar het praktijkonderwijs.

De overlap in didactische prestaties tussen de leerwegen zorgt er dus voor dat ongeveer 20% van de leerlingen een hoger of juist lager advies van het Drempelonderzoek krijgt dan de basisschool aangeeft. In Tabel 4.10 worden cijfers gepresenteerd die de afwijkingen van het Drempeladvies aangeven. We zetten cijfers van de 4e versie (jaren 2006-2009), 5e versie (jaren 2010-2015), naast die uit de huidige normering van de 7e versie (2015-2019, 2015-2020, 2015-2021, 2015-2022 en 2015-2023) naast elkaar. Tabel 4.11 geeft dezelfde cijfers samengebald in advies hoger, gelijk of lager.

Tabel 4.10 Advies van de basisschool ten opzichte van het Drempeladvies in percentages

Advies basisschool	2006-2009 Versie 4	2010-2015 Versie 5	2015-2019 Versie 7	2015-2020 Versie 7	2015-2021 Versie 7	2015-2022 Versie 7	2015-2023 Versie 7
Meer dan 1 leerweg hoger	1,5	1,3	1,3	1,4	1,8	1,8	1,7
1 leerweg hoger	18,8	18,9	18,6	19.1	21,4	20,4	19,9
Gelijk aan Drempeladvies	61,6	61,7	64,0	64,4	63,5	63,9	63,5
1 leerweg lager	16,9	16,8	14,7	14,2	12,6	13,1	14,1
Meer dan 1 leerweg lager	1,1	1,3	0,9	0.9	0,7	0,8	0,8
Aantal leerlingen	13.736	48.223	17.228	26.784	32.193	38.908	31.001

Tabel 4.11 Schooladvies hoger, gelijk of lager ten opzichte van het Drempeladvies in percentages (afgerond)

Advies basisschool	2006-2009 4e versie	2010-2015 5e versie	2015-2023 7e versie 2023
Hoger	20	20	22
Gelijk	62	62	64
Lager	18	18	15

Naast de conclusie dat het effect van de 7e versie van het Drempelonderzoek op het schooladvies van de basisschool slechts in geringe mate afwijkt ten opzichte van de jaren tot 2016, mag geconcludeerd worden dat de verwijzer op de basisschool heel goed in staat is de eigen koers te houden bij het geven van een schooladvies.

Tot slot in Tabel 4.12 geven we een overzicht van de adviezen zoals die gegeven zijn door de school en vervolgens door het Drempelonderzoek met normering 2015-2022 en met de normering 2015-2023 voor schooljaar 2026-2027.

Tabel 4.12 Verdeling over leerwegen in procenten

	% School	% Drempel 2015-2022	% Drempel 2026-2027
pro	2,5	3,3	3,3
basis	10,3	12,4	12,3
kader	15,8	16,5	16,2
theo	26,5	24,0	24,0
havo	25,4	25,1	25,1
vwo	19,4	18,6	19,0
N	31.001	31.001	31.001

Normering eind groep 7 2026-2027

5 Wijze van verzamelen van gegevens eind groep 7 2020-2023

Het gestapelde normeringsbestand bestaat uit gegevens van meerdere jaren van onderzoek. We laten eerst zien welke gegevens we verzamelen en vertellen dan per jaar op welke wijze het verzamelen is gebeurd. Tenslotte geven we een overzicht van de verzamelde gegevens.

5.1 Om welke gegevens gaat het?

Voor de gestapelde normering verzamelen we jaarlijks de volgende gegevens van hele groepen eind groep 7 die het Drempelonderzoek maken:

- Periode (maanden) van afname: maart, april, mei, juni, juli
- Soort school: bao (en sbo als aanwezig)
- School naam
- Plaatsnaam school
- Klas
- Geboortedatum
- Voornaam
- Achternaam
- Ruwe score 90B (aantal goede antwoorden)
- Ruwe score Taalverzorging (aantal goede antwoorden)
- Ruwe score Woordenschat (aantal goede antwoorden)
- Ruwe score Begrijpend Lezen (aantal goede antwoorden)
- Ruwe score Rekenen (aantal goede antwoorden)
- Gender M/V
- Bao weging (leerlinggewicht)
- Advies school
- Email contactpersoon

Bij binnenkomst van de opgevraagde informatie anonimiseren we direct de gegevens, in het normeringsbestand staan dus geen persoonsgegevens.

5.2 Verzamelen van gegevens in 2019-2020

In 2020 merkten we dat er meerdere scholen waren die informeerden of afname in de hele groep 7 mogelijk was. Wij adviseerden deze scholen om te wachten op september groep 8 omdat de DQ en adviesnormering in september groep 8 begon. Voor de gegevens DLE en %La is het niet nodig om te wachten tot groep 8. Er waren in schooljaar 2019-2020 enkele scholen die het Drempelonderzoek hebben afgenomen in groep 7. Elk jaar zijn er enkele scholen die dit doen, wat dit jaar opviel was dat meerdere scholen hierover informeerden. In 2020 hebben 3 scholen met hele groepen 7 het Drempelonderzoek gemaakt.

5.3 Verzamelen van gegevens in 2020-2021

Ook in schooljaar 2020-2021 informeerden weer meer scholen over afname in groep 7. Wij adviseerden deze scholen om te wachten op september groep 8 omdat de DQ en adviesnormering in september groep 8 begon. Voor de gegevens DLE en %La is het niet nodig om

te wachten tot groep 8. Door de grilligheid en onrust die Covid met zich meebracht hebben we besloten dit als een kans voor een eind groep 7 normering te zien. Begin juni 2021 hebben we ruim 3388 niet Drempelonderzoek klanten gevraagd of ze het Drempelonderzoek wilden afnemen in groep 7 (alleen hele klassen). Op deze mailing hebben 8 scholen gereageerd om gratis mee te doen aan dit onderzoek. Van deze 8 scholen hebben 5 scholen ook daadwerkelijk meegedaan.

In juni-juli 2021 hebben we de 3 scholen uit 2020 naar de schooladviezen gevraagd.

In 2021 hebben 11 scholen die al reeds een handleiding van het Drempelonderzoek hadden op eigen initiatief het Drempelonderzoek in groep 7 afgenomen. We hebben alle hele groepen van 2021 eind groep 7 verzameld.

5.4 Verzamelen van gegevens in 2021-2022

In maart 2022 hebben we alle scholen die het Drempelonderzoek in 2021 met eind groep 7 maakten naar de schooladviezen gevraagd.

Om echt werk te maken van deze eind groep 7 normering hebben we half februari aan ongeveer 3238 niet-gebruikers gevraagd of zij het Drempelonderzoek wilden afnemen in de gehele groep 7. Op deze uitvraag hebben 7 scholen gereageerd om mee te doen in de periode maart-juli. Van deze 7 scholen hebben 3 scholen uit eindelijk meegedaan.

Ook in het schooljaar 2021-2022 ontvingen we meerdere vragen over het afnemen van het Drempelonderzoek eind groep 7. Aan de gebruikersgroep adviseren we om te wachten op september groep 8 omdat de DQ en adviesnormering in september groep 8 begon. Voor de gegevens DLE en %La is het niet nodig om te wachten tot groep 8. In 2022 hebben 12 scholen die al reeds een handleiding van het Drempelonderzoek op school hadden liggen het Drempelonderzoek met de hele groep 7 afgenomen. We hebben alle hele groepen van eind groep 7 van 2022 verzameld.

5.5 Verzamelen van gegevens in 2022-2023

In maart 2023 hebben we alle scholen die het Drempelonderzoek in 2022 met eind groep 7 maakten naar de schooladviezen gevraagd.

Aan ongeveer 3212 niet-gebruikers van het Drempelonderzoek hebben we in maart 2023 gevraagd of zij het Drempelonderzoek wilden afnemen in de gehele groep 7. Op deze uitvraag hebben 3 scholen gereageerd. Daarnaast hebben we alle scholen die in 2021 en 2022 het Drempelonderzoek in de hele groep 7 heeft gemaakt vertelt dat dit in 2023 ook mogelijk is als onderdeel van het normeringsonderzoek eind groep 7. In totaal hebben 15 scholen het Drempelonderzoek gemaakt met de gehele groep 7 in de periode maart-juni.

We hebben alle hele groepen van eind groep 7 van 2023 verzameld tot en met 23 juni 2023.

5.6 Overzicht verzamelen van gegevens voor berekening normering voor schooljaar 2026-2027

- In schooljaar 2019-2020 hebben 66 leerlingen het Drempelonderzoek gemaakt in de gehele groep 7 in de periode maart-juni.
- In schooljaar 2020-2021 hebben we de scholen uit 2020 gevraagd om de schooladviezen, maar we hebben geen adviezen ontvangen. In 2021 hebben 369 leerlingen het Drempelonderzoek gemaakt in de gehele groep 7 in de periode maart-juni.
- In schooljaar 2021-2022 hebben we de scholen uit 2021 gevraagd om de schooladviezen, en van 264 leerlingen de adviezen ontvangen. In 2022 hebben 435 leerlingen het Drempelonderzoek gemaakt in de gehele groep 7 in de periode maart-juni.
- In schooljaar 2022-2023 hebben we de scholen uit 2022 gevraagd om de schooladviezen, en van 332 leerlingen de adviezen ontvangen. In 2023 hebben tot 23 juni 384 leerlingen het Drempelonderzoek gemaakt in de gehele groep 7 in de periode maart-juni.
- In schooljaar 2023-2024 bevragen we de scholen uit 2023.
- In schooljaar 2024-2025 bevragen we de scholen uit 2024.

Tabel 1 geeft een overzicht van bovenstaande getallen.

Eind groep 7	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023	Totaal
DQ-normering (volledige bestand)	66	369	435	384	1.254
Adviesnormering (sub-groep)		264	332		596
Totaal volledige bestand	66	435	870	1.254	

We gebruiken het volledige bestand van 1.254 leerlingen voor het opstellen van de DQ-schalen in de normeringsperiode eind groep 7 mrt-jun. Voor het opstellen van de adviesnormering voor de hierboven beschreven periodes bestaat het onderzoekbestand uit 596 leerlingen.

6 Verantwoording DQ-schalen eind groep 7

We geven eerst inzicht in de omvang en representativiteit van de normgroep voor de DQ-schalen. Daarna laten we zien wat de gemiddelden zijn per domein. Deze laten zien dat het berekenen van DQ-schalen mogelijk is.

6.1 Ongewogen aantallen

De leerlingen in het DQ-bestand zijn zoals aangegeven in Tabel 6.1 verdeeld over de maanden in de periode maart-juli.

Tabel 6.1 Aantal leerlingen per maand (ongewogen)

Maand	mrt-jul	%
Maart	24	2
April	403	32
Mei	382	30
Juni	394	31
Juli	51	4
Totaal	1.254	100

6.2 Regioverdeling ongewogen

In Tabel 6.2 wordt de regiospreiding weergegeven van de bao-leerlingen. We onderscheiden zoals het CBS aangeeft de regio's

- Noord Groningen, Friesland en Drenthe.
- Oost Overijssel, Gelderland en Flevoland.
- West Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht en Zeeland.
- Zuid Noord-Brabant en Limburg.

Tabel 6.2 Aantal bao-leerlingen per regio (ongewogen)

	mrt-jul		Landelijk CBS
Periode	Aantallen	Percentages	2021-2022
Noord	66	5,3	9,6
Oost	366	29,2	22,0
West	481	38,4	48,9
Zuid	341	27,2	19,5
Totaal bao	1.254	100	100

We besluiten om geen regio weging toe te passen.

6.3 Leerlingverhouding bao-sbo

Voor de DQ-normering eind groep 7 hebben we geen onderzoeksgegevens beschikbaar van sbo-scholen. We werken met alleen bao-leerlingen.

6.4 Bekostigingsweging

Omdat we deze gegevens alleen krijgen als de school besluit om de schoolverlatersadviezen met ons te delen, zijn deze gegevens voor de DQ-berekening niet beschikbaar. Om een indruk te krijgen verwijzen we naar de adviesnormering.

6.5 Verdeling man-vrouw

Tabel 6.3 laat de verdeling man-vrouw zien in het bestand voor schooljaar 2026-2027. We kregen de man-vrouw gegevens van leerlingen waar we ook het schoolverlatersadvies van kregen, sommige scholen deelden echter wel het geslacht maar niet de adviezen. Het geslacht van 599 leerlingen (ongewogen) is hierdoor onbekend. Doordat alle leerlingen binnen groep acht de toetsen maakten, ligt de man-vrouw verdeling dicht tegen de landelijke cijfers van leerlingen van 10 jaar CBS 2021-2022 aan.

Tabel 6.3 Verdeling per geslacht van leerlingen waarvan dit bekend is (ongewogen)

	Aantal	Procent	CBS 21-22
Man	308	51,4	50,1
Vrouw	291	48,6	49,9
Totaal	599	100	100

6.6 Variabele verstedelijking

Er kan en mag niet gevraagd worden naar verdelingen op grond van etniciteit. Scholen registeren deze gegevens niet. De variabele verstedelijking geeft mogelijk enig inzicht in verschillen op gebied van sociaaleconomische status. In Tabel 6.4 wordt de verdeling naar gemeentegrootte gepresenteerd zoals deze door CBS wordt verzameld.

Tabel 6.4 Verdeling naar gemeentegrootte

Gemeenten	Totaal	%	CBS 2022
4 grote	96	7,7	14
>100.000	516	41,1	24
Rest	642	51,2	62
Totaal	1.254	100	100

6.7 Gemiddelden per domein

Na de weging is er ter controle gekeken naar het gemiddeld aantal goedscores van de domeinen technisch lezen (90B), taalverzorging (TV), woordenschat (WS), begrijpend lezen (BL) en rekenen (RK) over de drie normeringsperioden. Continue normering is mogelijk als deze waarde per periode oploopt. Tabel 6.5 geeft een overzicht. De gemiddelden per domein van groep 8 periode september-oktober staan ernaast.

Tabel 6.5 Gemiddelden per domein eind groep 7 en normeringsperiode sep-okt groep 8

Gemiddelden ongewogen

	mrt-jul groep 7	sep-okt groep 8
Technisch lezen	88,2	94,7
Taalverzorging	28,0	30,1
Woordenschat	24,5	26,1
Begrijpend lezen	30,9	32,6
Rekenen	43,3	46,9

De gemiddelden zijn eind groep 7 lager dan begin groep 8. Mochten we de nu losstaande normering eind groep 7 koppelen aan de groep 8 normeringen dan blijkt uit deze gegevens dat dit mogelijk is (de systematiek van continue normering is mogelijk).

7 Berekenen van de DQ-schalen eind groep 7

7.1 Didactisch Quotiënt

De DQ voor de normgroep eind groep 7 wordt in eerste instantie genormeerd volgende de methode Blom op basis van het aantal goed. Elk aantal goed krijgt een Normaal score volgens Blom, waarna de DQ berekend wordt volgens: N-scores * 15 + 100. Het gemiddelde is zo 100 en er is een standaarddeviatie van 15. Deze normscores hebben de naam Didactisch Quotiënt (DQ) gekregen in het Drempelonderzoek. Voor groep 8 gebruiken we het eerder benoemde continue normeringsmodel, voor de startnormering van eind groep 7 hebben we besloten om deze te zien als een losstaande normering en enkel de methode Blom te gebruiken. Op het moment dat we eind groep 7 via continue normeren (enkel met beschikbare gegevens) koppelen aan de gegevens van groep 8 dan verantwoorden we dit in het jaarlijkse normeringsdocument dat we publiceren op de website.

7.2 Betrouwbaarheid DQ-schaal

Op basis van een weging per toets wordt een gewogen gemiddelde opgesteld, de QGM. De betrouwbaarheid van dit samengestelde gemiddelde (tabel 7.3) is berekend met de gegevens getoond in Tabel 7.1 en Tabel 7.2.

De Coëfficiënten Cronbach's alfa in Tabel 7.1 zijn berekend via itemonderzoek in het schooljaar 2015-2016.

Tabel 7.1 Gebruikte Cronbach's alfa en wegingsfactor

Toetsonderdeel	alfa	N Items	Wegingsfactor	Wegingsfactor Zonder ws
Taalverzorging	0,89	47	0,21	0,25
Woordenschat	0,83	36	0,22	
Begrijpend lezen	0,84	40	0,22	0,35
Rekenen	0,94	65	0,35	0,40

Tabel 7.2 Kenmerken DQ-schaal met en zonder woordenschat

DQ-schaal	QGM	minWS
N	1.254	1.254
Gemiddelde	100,07	100,06
Std. Deviatie	11,79	12,16
Variantie	138,95	147,75
Scheefheid	0,03	0,07
Kurtosis	-0,50	-0,51

In Tabel 7.3 wordt de betrouwbaarheid op basis van Cronbach's alfa en de meetfout getoond voor de DQ-schaal met en zonder woordenschat.

Tabel 7.3 Betrouwbaarheid samengestelde DQ-schaal mrt-jun groep 7

	Alfa	Std. Deviatie	Meetfout
QGM	0,956	11,79	2,46
QGM minWS	0,953	12,16	2,64

Met een alfa van .96 blijkt de samengestelde DQ-schaal in hoge mate betrouwbaar.

8 Adviesnormering eind groep 7

Ook voor de adviesnormering geven we eerst inzicht in de grootte en representativiteit van de normgroep. Daarnaast geven we aanvullende informatie met betrekking tot de schooladviezen.

8.1 Aantallen ongewogen adviesnormering

Voor de adviesnormering passen we geen weging toe, we gebruiken alle leerlingen waarvan een schooladvies van is ontvangen. Tabel 8.1 laat de aantallen leerlingen met schooladvies per maand zien.

Tabel 8.1 Aantallen adviesnormering ongewogen

	mrtjun	%
maart	22	4
april	208	35
mei	165	28
juni	172	29
Juli	29	5
Totaal	596	100

8.2 Regioverdeling adviesnormering

We passen voor de adviesnormering eind groep 7 geen weging toe, zie Tabel 8.2.

Tabel 8.2 Aantal bao-leerlingen per regio (ongewogen)

	mrt-jul		Landelijk CBS
Periode	Aantallen	Percentages	2021-2022
Noord	66	11	10
Oost	144	24	22
West	245	41	49
Zuid	141	24	19
Totaal bao	596	100	100

De regioverdeling binnen de adviesnormering geeft geen aanleiding om een regioweging uit te voeren.

8.3 Leerlingverhouding bao-sbo

Voor de eind groep 7 normering zijn voor schooljaar 2026-2027 geen onderzoeksgegevens beschikbaar van hele sbo-groepen.

8.4 Gemiddelde score

Tabel 6 Gemiddelden per domein eind groep 7

Gemiddelden ongewogen	mrt-jul groep 7
Technisch lezen	88,2
Taalverzorging	28,0
Woordenschat	24,5
Begrijpend lezen	30,9
Rekenen	43,3

8.5 Bekostigingsweging

We vragen basisscholen ook naar de bekostigingsweging. Vanaf 1 augustus 2006 was de bekostiging van leerlingen in het basisonderwijs mede afhankelijk van een weging gebaseerd op de schoolopleiding van de ouders van de leerling. Sinds 1 augustus 2019 zijn scholen niet meer verplicht tot het registreren van de leerling gewichten. De bekendheid van de regeling is aan het vervagen, we ontvangen van steeds minder scholen deze gegevens. Wij blijven dit gegeven uitvragen omdat, wanneer dit wordt ingevuld, het een indicatie geeft van de achtergrond van de leerling.

Overzicht regeling bekostigingsweging

- Ouders hebben maximaal basisonderwijs genoten of (v)so-mlk, gewicht 1,2, bekostiging 2,2
- Ouders hebben maximaal onderwijs genoten op het voortgezet onderwijs in de leerwegen beneden theoretische leerweg (mavo) krijgen gewicht 0,3, bekostiging 1,3
- Overige bekosting 1,0.

Volgens CBS zijn er in het schooljaar 2018-2019 4.4% leerlingen met 1,3 bekostiging geweest en 4.4% leerlingen met 2,2 bekostiging. De bekostiging geldt niet in het speciaal basisonderwijs. Tabel 8.4 laat de percentages van leerlingen met bekostiging zien.

Tabel 8.4 Verdeling bekostigingsfactor in het basisonderwijs

Bekostiging	Totaal	%	2018/2019 Landelijk
1	362	90,5	91,2
1,3	21	5,3	4,4
2,2	17	4,3	4,4
N	400	100	100

Besloten is om op de bekostigingsfactor geen weging toe te passen.

8.6 Verdeling man-vrouw

Tabel 8.5 geeft de geslachtsverdeling aan, deze verdeling ligt dicht tegen de landelijke cijfers van leerlingen van 10 jaar CBS 2021-2022 aan.

Tabel 8.5 Verdeling per geslacht (ongewogen)

	Aantal	Procent	CBS 21-22
Man	288	51,3	50,1
Vrouw	273	48,7	49,9
Totaal	561	100	100

8.7 Gemeentegrootte

Ook in de adviesgroep hebben we de verdeling op basis van gemeentegrootte onderzocht. In Tabel 8.6 staan de resulterende getallen.

Tabel 8.6 Verdeling naar gemeentegrootte (ongewogen)

Gemeenten	Groep 7 mrt-jun aantal	%	Landelijk 2021
4 grote	67	11	14
>100.000	257	43	24
Rest	272	46	62
Totaal	596	100	100

8.8 Aanvullende gegevens met betrekking tot schooladviezen

De relatie tussen schooladvies en drempelscore in het normeringonderzoek 2020-2023 voor de 7e versie 2023 is gebaseerd op 596 leerlingen en komt uit op .84. Ook het Drempelonderzoek eind groep 7 (mrt-jun) voorspelt het schoolverlatersadvies in hoge mate.

Maar net zoals bij de groep 8 normering: een hoge correlatie betekent niet dat het advies van het Drempelonderzoek voor de basisschool in bijna alle gevallen maatgevend is. De didactische scores uit het Drempelonderzoek vormen een deel van de informatie waarop een schoolverlatersadvies wordt gebouwd. Eind groep 7 leerlingen kunnen heel groep 8 nog leerwinst behalen. Het gaat bij advisering door de school niet alleen over de vraag in welke leerweg de leerling geacht wordt een diploma te kunnen halen. Het gaat ook en als het goed is in hoge mate over het te verwachten welbevinden van de leerling op de vervolgschool.

De systematiek waarmee een advies van het Drempelonderzoek tot stand komt is belangrijk. Deze is sterk gebaseerd op de naar ons teruggekoppelde adviezen die de basisschool in maart groep 8 geeft. Het blijkt dat twee leerlingen met exact dezelfde scores op de didactische onderdelen binnen het Drempelonderzoek van twee verschillende leerkrachten maar ook van een enkele leerkracht een verschillend advies kan krijgen. De periode tussen afname eind groep 7 en schooladvies is langer dan bij afname in groep 8. Wordt het advies bij de ene leerling havo, bij de volgende leerling kan de verwijzer (de leerkrachten van groep 8 en/of IB-er) met evenveel recht voor mavo (theoretische leerweg) kiezen.

Omdat een advies voor (bijvoorbeeld) havo betekent dat de leerling in deze leerweg zal moeten voldoen aan havo-eisen, wordt er binnen de advisering van het Drempelonderzoek geen verschil gemaakt tussen subgroepen (mannen of vrouwen, allochtonen of autochtonen).

We laten de overlap zien voor de eind groep 7 normering in Tabel 8.7.

Tabel 8.7 Overlap in Drempelscores eind groep 7 mrt-jun

	Eind groep 7
Overgang leerweg	Versie 7 2020-2023
Praktijkonderwijs – basis	14
Basis – kader	26
Kader - theoretisch	21
Theoretisch - havo	24
Havo - vwo	26
N	1.254

De 26% als overlap tussen havo en vwo laat zien dat 26% van de vwo-leerlingen lagere didactische scores hebben dan de 26% best-presterende havo-leerlingen.

Voor de advisering ligt onze verwijsgrens tussen praktijkonderwijs en de basisleerweg op ongeveer 11%, de overlap is 14%. De grens tussen praktijkonderwijs en de basisleerweg is diffuus doordat veel leerlingen met een beschikking voor praktijkonderwijs toch instromen binnen de basisleerweg. Er is dan vast administratief een weg voorbereid als de basisleerweg niet mogelijk blijkt. Naast didactische prestaties spelen ook gedragskenmerken een (soms dominante) rol bij verwijzing naar het praktijkonderwijs.

De overlap in didactische prestaties tussen de leerwegen zorgt er dus voor dat ongeveer 20% van de leerlingen een hoger of juist lager advies van het Drempelonderzoek krijgt dan de basisschool aangeeft. In Tabel 8.8 geven we het overzicht van het percentage hogere of lageren schooladviezen. Tabel 8.9 geeft dezelfde cijfers samengebald in advies hoger, gelijk of lager.

Tabel 8.8 Advies van de basisschool ten opzichte van het Drempeladvies in percentages

Advies basisschool	2020-2023 7e versie groep 7 mrt-jun
Meer dan 1 leerweg hoger	2,4
1 leerweg hoger	18,8
Gelijk aan Drempeladvies	55,2
1 leerweg lager	22,7
Meer dan 1 leerweg lager	1
Aantal leerlingen	596

Tabel 8.9 Schooladvies hoger, gelijk of lager ten opzichte van het Drempeladvies in percentages (afgerond) 7e versie eind groep 7

Advies basisschool	2020-2023
Hoger	21
Gelijk	55
Lager	24

Tot slot in Tabel 8.10 geven we een overzicht van de adviezen zoals die gegeven zijn door de school en vervolgens door het Drempelonderzoek met normering 2015-2022 periode sep-oktober groep 8 en met de normering eind groep 7 2020-2023 voor schooljaar 2026-2027.

Tabel 8.10 Verdeling over leerwegen in procenten

	% School	% Drempel 2015-2022 sep-okt gr8	% Drempel 2020-2023 mrt-jun gr7
Pro	0,7	2,7	2,0
Basis	10,2	21,5	9,9
Kader	21,6	20,5	21,1
Theo	21,6	25,7	21,0
Havo	26,7	23,0	23,0
Vwo	19,1	6,7	23,0
N	596	596	596

9 Referentieniveaus

In de handleiding op pagina 68-69 is te lezen hoe de referentieniveaus zijn onderzocht en hoe dit is bepaald in de 7e versie. Wat we hieraan kunnen toevoegen en/of verduidelijken is het volgende:

9.1 Begrijpend lezen en rekenen

Door middel van onderzoek tussen de referentieset Cito/CvTE en het Drempelonderzoek werden de cesuren binnen de referentiesets berekend. Via de equipercentielmethoden zijn deze cesuren vervolgens overgebracht naar de toetsen binnen het Drempelonderzoek 5e versie en deze zijn in het schooljaar 2014-2015 in gebruik genomen. Bij begrijpend lezen en rekenen zijn vervolgens via de equipercentielmethode de cesuren van het Drempelonderzoek 5e versie overgebracht naar de 7e versie.

We hebben op voorgeschreven wijze de cesuren binnen rekenen en begrijpend lezen overgebracht naar ons databestand van toen: 5e versie (gewogen) 45.809,3 leerlingen groot. Voor het schooljaar 2015-2016 en het schooljaar 2016-2017 normeerden we het Drempelonderzoek opnieuw. Het normeringsbestand 2016-2017 telde (gewogen) 48.335 leerlingen. We hebben nauwkeurig de referentiegrenzen qua percentage leerlingen overgebracht naar de 7e versie normering 2015-2017 van het Drempelonderzoek. Deze grenzen zijn daarna “bevroren”. Hiermee bereiken we dat eenzelfde percentage de notatie XF of S krijgt.

Onderstaande opstelling in Tabel 9.1 laat dit zien:

Tabel 9.1 Referentiegrenzen

niveau referentie	X	F	S	N
Rekenen % ref	20,3	26,3	53,4	45809
Aantal goed 2014	1-48	49-58	58-73	
% in 2011-2016	20,5	26,3	53,2	48335
goed Drempel 7	1-38	39-50	51-65	
% gehaald	20,3	27,3	52,4	2125,9

niveau referentie	X	F	S	
Begrijp. Lezen % ref	23	53,1	23,9	45809
Aantal goed 2014	1-34	35-40	41-44	
% in 2011-2016	22,8	52,8	24,3	48335
goed Drempel 7	1-30	31-36	37-40	
% gehaald*	23,9	44,5	31,6	2125,9

* De grensscore 37 bij begrijpend lezen omvat 10,8% van het totaal aantal lln.

9.2 Taalverzorging

Na onderzoek in 2015 zijn de grenzen overgebracht naar de toets taalverzorging. Deze grenzen zijn “bevroren”. De cesuren zijn volgens de spelregels van het CvTE via de equipercentielmethode overgebracht. De cesuur op onze selectie vragen binnen de module bereken-grenscore-taalverzorging voor 1F bleek te liggen bij een aantal van 13 goed (12,7). 1188 van de 1350 leerlingen, 88% behaalden deze score. Dit correspondeert met een score van 19 goed of meer op

de toets 2F. Dit is 29,3% van de totale groep en correspondeert met 35 goed op de toets taalverzorging.

9.3 Tot slot over referentieniveaus

Bij taalverzorging was het mogelijk om de cesuren via de voorgeschreven equipercentielmethode direct over te brengen naar het toetsonderdeel in de 7e versie. Voor rekenen en begrijpend lezen moest hiervoor een tussenstap genomen worden. De toetsen rekenen en taalverzorging zijn aangepast aan de wijze van vragen in de referentiesets. Hernieuwd onderzoek naar referentieniveaus is volgens de berichten van Cito/CvTE niet of nauwelijks meer mogelijk. De opgaven uit de headstart zijn vrijgegeven en kunnen gebruikt worden in methodes en lesmateriaal. Hierdoor wordt afname van de opgaven voor cesuurdoeleinden besmet. We hebben de referentieniveaus volgens de richtlijnen van CvTE onderzocht, we hebben dit zo snel mogelijk na de publicatie van de referentiesets gedaan met voldoende aantallen leerlingen. De referentieniveaus zijn bij beide versies gekoppeld aan de aantallen goed. Gekeken is welk percentage leerlingen het F1-niveau haalt op de oude toets en bij datzelfde percentage op de nieuwe toets de leerling het F1-niveau haalt. Deze grenzen hebben we “bevroren”.